

U ZDRAVOM TELU
AKTUELNO

POLENSKA

POČETKOM PROLEĆA, KADA U VAZDUHU IMA NAJVIŠE POLENA, REAGUJU NAŠI MEHANIZMI ODBRANE. ALERGIJA JE UPORNA, DOSADNA I ZASAD NEIZLEČIVA, ALI ZATO IMA MNOGO NAČINA DA UBLAŽITE TEGOBE I UŽIVATE U NAJLEPŠEM DOBU GODINE

Đorđe Taušan,
pneumoftiziolog

» **D**anas se smatra da svaki treći stanovnik evropskog kontinenta ima neki vid alergijske reakcije, posebno u industrijski razvijenim zemljama. Za poslednjih dvadeset godina broj ljudi sklonih alergiji u značajnom je porastu, naročito među mladima i decom.

ŠTA JE ALERGIJA?

– To je reakcija nekog organa, organiskog sistema ili organizma u celimi usled preosetljivosti na neki antigen odnosno alergen. Najčešće je posledica specifično stvorenih antitela nastalih u ponovnom kontaktu s alergenom. Prema nastanku, sklonost

alergiji može biti urođena (nasledna) i stečena, a može se javiti i u bilo kom životnom dobu, ali je ipak najčešća kod mladih osoba – objašnjava dr Đorđe Taušan, pneumoftiziolog u Klinici za pulmologiju Vojnomedicinske akademije u Beogradu.

AALERGIJA

VREME JE ZA PREVENTIVU

TEKST: Vesna Stanimirović

NAJČEŠĆI UZROČNICI

Alergeni se dele na nekoliko grupa u zavisnosti od načina na koji se ostvaruje kontakt:

- nutritivni, iz hrane (orah, badem, kikiriki, jaja, riba, mleko i mlečni proizvodi, konzervansi i aditivi);
- inhalacioni ili respiratorni (polen, grinje, prašina, perje i životinjska, posebno mačja dlaka);
- kontaktni (hemikalije, parfemi, metalni nakit)
- lekovi (penicilin, aspirin, vitamini B kompleksa).

Najčešća je alergija na neki inhalacioni alergen, naročito na polen trave, drveća, korova, koja počinje u proleće sa cvetanjem i traje do kasne jeseni kada dominira polen korova, a zavisi od vremenskih prilika, količine kiše i jačine vetra, temperature i vlažnosti vazduha.

POSTAVLJANJE DIJAGNOZE

Dijagnoza se postavlja najpre na osnovu anamnestičkih podataka, koje dobijamo u toku razgovora s pacijentom o tome kako mu se alergija ispoljava, zatim kliničkim pregledom, testiranjem – izvođenjem kožnih proba u odnosu na paletu standardnih inhalacionih alergena i, po potrebi, određivanjem nivoa antitela u krvi prema određenim vrstama alergena – ističe dr Taušan.

U zavisnosti od vrste kontakta s nekim organom ili čitavim organizmom, alergija se može ispoljiti na različite načine:

- koža: svrab, crvenilo, osip, otok;
- oči: peckanje i svrab kapaka, otok,

crvenilo, suzenje;

- nos: vodenasto curenje, peckanje, kihanje;
- grlo: grebanje, sekrecija, nelagoda pri disanju i gutanju;
- pluća: nadražajni kašalj, osećaj stezanja i gušenja, „sviranje“ u grudima, nedostatak vazduha.

DA LI SE MOŽEMO ZAŠTITITI

Ovo pitanje muči i lekare i pacijente, ali odgovor je da ne postoji specifičan način zaštite od alergije.

Ukoliko pacijent zna koji mu alergeni smetaju i izazivaju tegobe, treba da pokuša da izbegava kontakt s njima. U našem okruženju inhalacioni alergeni, prvenstveno razne vrste polena, razlog su najčešćih alergijskih reakcija. Koncentracija polena u vazduhu je najveća pre podne, predveče i pri vetrovitom vremenu. Ako pacijent već zna da je alergičan na polen, ne bi trebalo da izlazi u vreme njegove najveće koncentracije u vazduhu, ali to je teško izvodljivo. Ali, ukoliko zna da je alergičan na perje, utoliko će mu biti lako da ukloni perjane jastuke i posteljinu iz kuće.

Osnovni način na koji se barem delimično možemo zaštititi od alergija jeste primena sistemskih antihistaminika, lekova koji deluju na taj način da umanje preosetljivost organizma. Oni se koriste uglavnom sezonski, u vreme izloženosti alergenu ili kada se očekuje povećana koncentracija alergena u spolnoj sredini – objašnjava dr Đorđe Taušan.

KAKO SE LEČI

U zavisnosti od ispoljenih simptoma, osim antihistaminika, alergija se najčešće leči delovanjem na određeni organ lokalnom terapijom.

U slučaju izražene alergijske reakcije koja zahvata više od jednog organa, primenjuju se i sistemski kortikosteroidi – radi smanjenja reaktivnosti zahvaćenih organa odnosno organizma u celini.

Ako se alergija ispoljava na koži, može se primeniti i mast ili krema koja uglavnom sadrži kortikosteroide. U vezi s tim treba biti izuzetno oprezan pa se savetuje konsultacija s dermatovenerologom.

Alergijske reakcije u očima i na očnim kapcima uglavnom se leče kapima s antiinflamatornim dejstvom, i to do povlačenja simptoma.

Alergijska manifestacija u gornjim disajnim putevima (nos, grlo) uglavnom se leči primenom sistemskih antihistaminika, uz lokalnu upotrebu kortikosteroidnih preparata u spreju, ali po savetu specijaliste za uvo, grlo i nos.

Alergijska reakcija u plućima najčešće odgovara bronhijalnoj astmi, a leči se primenom inhalacionih lekova – bronhodilatatora i kortikosteroida u obliku aerosola, to jest raspršenih čestica koje obavezno propisuje lekar specijalista za plućne bolesti – ističe naš sagovornik.

U ZDRAVOM TELU

AKTUELNO

KADA ZAPOČETI TERAPIJU?

– Ne preporučuje se započinjanje bilo kakve terapije bez konsultacije barem s lekarom opšte prakse, ali je bolje s alergologom. Vrlo često pacijenti osećaju simptome nalik na prehladu (kijavica, grebanje u grlu, kašalj), a stvarni razlog njihovih tegoba u stvari je alergija. Radi takve simptomatologije često se dešava da pacijenti budu lečeni antibiotici-ma bez ikakvog opravdanja.

Terapiju koju je propisao lekar opšte prakse ili odgovarajući lekar specijalista najbolje je započeti najkasnije 3-4 nedelje pre očekivanog izlaganja alergenu ili očekivanog povećanja koncentracije alergena.

Postoji tačan kalendar cvetanja biljaka u našoj zemlji, prema kome je moguće proceniti ili predvideti početak ispoljavanja simptoma alergije – navodi dr Taušan.

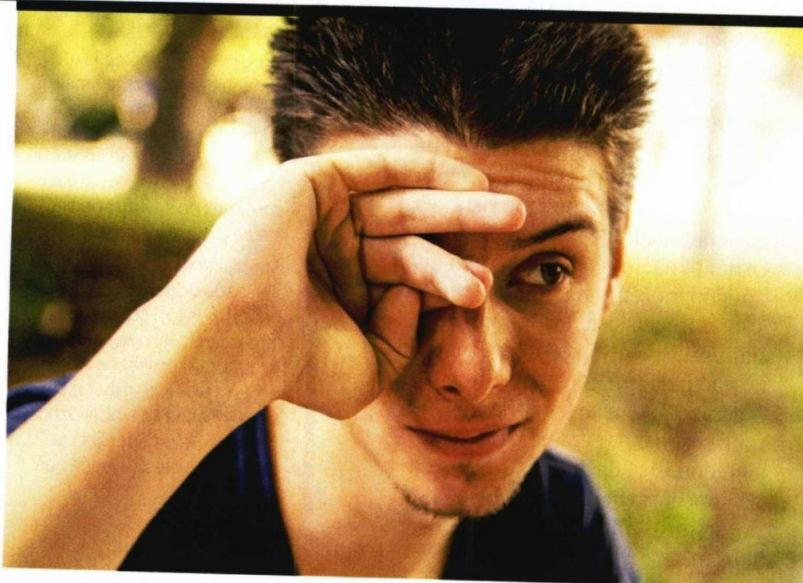
DA LI SE MOŽE IZLEČITI?

Nažalost, ne postoje potpuni podaci o izlečenju. Postoji mogućnost sprovođenja dugotrajne desenzibilizacije na određene, pojedinačne, alergene radi smanjenja osetljivosti organa ili celog organizma na njih.

– U poslednje vreme pojavljuje se sve veći broj lekova označenih kao imunoterapija. Naime, pacijentima se daju lekovi u vidu kapi ili kapsula s postepeno povećanom dozom alergena. Prema dostupnim podacima, time se postižu dobri rezultati. Međutim, takav način lečenja kod nas je još u fazi ispitivanja – kaže naš sagovornik.

Sklonost alergiji može biti urođena ili stečena, a može se javiti u bilo kom životnom dobu

KAKO JE UOČITI?

– Ukoliko vam se tegobe u vidu crvenila očnih kapaka, suzenja očiju, curenja iz nosa, kijanja, kašljanja, osećaja gušenja ili simptomi nalik prehladi ponavljaju ili se ispoljavaju periodično, a možete ih povezati s određenim dobom, najverovatnije se radi o alergiji. Najbolje je da odete na pregled kod lekara opšte prakse, koji će vas, ako bude potrebno, uputiti alergologu, ORL specijalisti ili pulmologu radi dodatnog ispitivanja – savetuje dr Taušan.

ČAROBNI GELOVI

Radi olakšavanja alergijskih tegoba u ponudi je nekoliko vrsta gela, „hvatača alergena”. Nanosi se ispod nosa, gde je najveće strujanje vazduha prilikom udisanja. Specifičan sastav gela privlači čestice polena i prašine, čime se drastično smanjuje količina udahnutih alergena. Na taj način ublažavaju se svrab, crvenilo i curenje iz nosa, i smanjuje zapaljenje sluzokože nosa i očiju.
